

ΕΝΩ ΠΛΗΣΙΑΖΕ Η 28Η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

ΣΤΙΣ 22 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940 ο υπουργός των εξωτερικών της Ιταλίας κόμης Τσιάνο, έγραφε στο ημερολόγιο του:

«Ο Ντούσε επανέρχεται. Συνέταξε μια επιστολή δια τον Χίτλερ επί της γενικής καταστάσεως. Υπαινίσσεται επίσης εις αυτήν την επικειμένην ενέργεια μας εις την Ελλάδα, αλλά δεν καθορίζει ούτε την μορφήν ούτε την ημερομηνίαν, διότι φοβείται μήπως τον σταματήσουν δια μίαν ακόμη φοράν. Πολλοί ενδείξεις μας κάνουν να πιστεύσουμε ότι εις το Βερολίνον δεν βλέπουν με πολύ ενθουσιασμό την πορεία μας προς Αθήνας. Η ορισθείσα τώρα ημερομηνία είναι η 28^η Οκτωβρίου... Αρχίζω να συντάσσω το τελεσίγραφο, το οποίον ο Γκράτσι θα επιδώσει εις τον Μεταξά εις τας 2 το πρωί της 28^{ης} Οκτωβρίου. Φυσικά είναι ένα κείμενον το οποίον δεν αφήνει διέξοδον εις την Ελλάδα. Ή θα δεχθεί κατάληψιν ή θα υποστεί επίθεση...».

Η ημερομηνία της εισβολής στην Ελλάδα αναβλήθηκε από την 26^η στην 28^η Οκτωβρίου 1940, κατόπιν επιμονής του Γενικού Επιτελείου Στρατού.

Την ίδια μέρα (22 Οκτωβρίου) ο Τσιάνο έστειλε προς τον τοποτηρητή της Αλβανίας Γιακομόνι το ακόλουθο μήμα:

«Ημερομηνία ωρίσθη η 28^η Οκτωβρίου. Ανάγκη όπως μεταθέσετε δια την 26^η τα ορισθέντα επεισόδια...». Και ο Γιακομόνι την επομένη ανακοίνωσε στον Μπενίνι υφυπουργό επί των Αλβανικών υποθέσεων, ότι αποφάσισε όπως: την εσπέρα της 25^{ης} Οκτωβρίου εκραγεί βόμβα στο λιμάνι της Αυλώνος, την πρωία της 26^{ης} γίνει εικονική επίθεση εναντίον Ιταλικού συνοριακού Φυλακίου στην περιοχή Κορυτσάς και την αυγή της 27^{ης} ριφθούν προκηρύξεις στο αλβανικό έδαφος από υποτιθέμενο Ελληνικό η αγγλικό αεροπλάνο.

Στις 23 Οκτωβρίου 1940 ο Έλληνας Πρεσβευτής στην Ρώμη, θαυμάσια πληροφορημένος τηλεγραφούσε στην Ελληνική κυβέρνηση ότι: «κατά πληροφορίες στρατιωτικής πηγής, η εναντίον της Ελλάδος ενέργεια έχει προσδιορισθεί για τις 25 έως 28 Οκτωβρίου...».

Στο μεταξύ ο Πρεσβευτής στην Αθήνα της Ιταλίας Γκράτσι, με τις οδηγίες της κυβερνήσεως του, έπαιζε το τελευταίο και γραφικώτερο μέρος του ρόλου του:

Με την ευκαιρία που στην Αθήνα το Εθνικό Θέατρο, ως νεοσύστατη «Λυρική Σκηνή», ανέβαζε το μελόδραμα του Τζάκομο Πουτσίνι «**Μαντάμ Μπατερφλάου**», είχε προτείνει να κληθεί ο υιός του διασήμου συνθέτη για να παρακολουθήσει την πρώτη επίσημη παράσταση. Θα ήταν μια ευκαιρία να αναθερμανθούν οι σχέσεις των δύο λαών στο καλλιτεχνικό και κοινωνικό τομέα, γιατί η Ιταλική Πρεσβεία θα έδινε την επομένη μία δεξίωση όπου θα καλούσε την γνωστή Αθηναϊκή κοινωνία. Θα ήταν «μεγίστη τιμή» αν στην δεξίωση αυτή δεχόταν να προσέλθει και ο Πρωθυπουργός...

Ο Ιωάννης Μεταξάς συμφώνησε -ίσως για να εξαντλήσει έτσι όλες τις δυνατότητες - και γι' αυτό είπε: «Έστω... ας έλθει ο κύριος Πουτσίνι. Ας δοθεί η εορτή. Αλλά να ξέρει ο κ. Γκράτσι ότι εγώ δεν θα παραστώ. Ούτε η κυβέρνησις...». Και εξηγούσε κάτω από ποιες συνθήκες μπορούσε η Ιταλία, αν ήθελε να αποκατασταθούν οι σχέσεις.

Ο Αντώνιος Πουτσίνι συνοδευόμενος από την γυναίκα του ήρθε. Στον σταθμό Λαρίσης τον υποδέχθηκε η Διοίκηση του Εθνικού Θεάτρου και ανώτερα στελέχη του. Η παράσταση της «Μαντάμ Μπατερφλάου» δόθηκε στο Εθνικό Θέατρο το βράδυ της 25^{ης} Οκτωβρίου 1940 με πολλή επισημότητα και επιτυχία, παρά την παγερή ατμόσφαιρα που είχε δημιουργηθεί από τα προηγηθέντα γεγονότα.

Η δεξίωση στην Ιταλική Πρεσβεία έγινε την νύκτα της 26^{ης} προς 27^η Οκτωβρίου 1940. Πάνω στο μεγάλο τραπέζι είχαν τοποθετηθεί μικρές σημαίες των δύο κρατών. Την ίδια ώρα πίσω από τους σκοτεινούς διαδρόμους της Πρεσβείας, μέσα στα γραφεία της οι δύο γραμματείς αποκρυπτογραφούσαν το τηλεσίγραφο προς την Ελλάδα, που έφθανε με δόσεις, με τρόπο πρωθύστερο, σε τέσσερα μακροσκελή τηλεγραφήματα. Ο Γκράτσι ειδοποιημένος να το περιμένει με προηγούμενο τηλεγράφημα από το πρωί ήταν νευρικός και ανήσυχος. Πολλαπλασίαζε τις περιποιήσεις του στους καλεσμένους, σερβίριζε μόνος του τις κυρίες, μερικές όμως στιγμές στεκόταν σαν απορροφημένος σε σκέψεις και είχε τότε βλέμματα ακατανόητα για τους εκεί Έλληνες. Νόμιζε ότι η εισβολή θα άρχιζε την ίδια εκείνη νύκτα και ότι θα αναγκάζονταν να διακόψει την δεξίωση του. Μόνον όταν τις πρωινές ώρες έφυγαν και οι τελευταίοι προσκεκλημένοι και τα τηλεγραφήματα μπήκαν στην κανονική τους σειρά, μόνο τότε πληροφορήθηκε ότι η επίθεση θα γίνονταν τα χαράματα της 28^{ης} Οκτωβρίου. Το τηλεσίγραφο αυτό έπρεπε να το επιδώσει, δίχως προειδοποίηση στον Έλληνα πρωθυπουργό στις 3 το πρωί (2 ώρα Ιταλίας).

Στις 27 Οκτωβρίου το βράδυ ο κόμης Τσιάνο ανακοίνωσε επίσημα στον Πρεσβευτή της Γερμανίας στην Ρώμη Όττο Φόν Μπίσμπαρν ότι αύριο και ώρα 3η πρωινή, η Ιταλία θα επέδιδε προς την Ελλάδα ρηματική διακοίνωση και ότι οπωσδήποτε την 6^η πρωινή τα Ιταλικά στρατεύματα θα εισέβαλαν στην Ελλάδα

Στο μεταξύ με την πρωτοβουλία του υπουργού των εξωτερικών της Γερμανίας Φόν Ρίμπεντρομπ, είχε ορισθεί από την 25^η Οκτωβρίου, συνάντηση του Χίτλερ και του Μουσσολίνι στην Φλωρεντία το πρωί της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940.

Τις δύο αυτές τραγικές μέρες ο Πρωθυπουργός της Ελλάδος Ιωάννης Μεταξάς, έγραφε στο προσωπικό του ημερολόγιο:

- Σάββατο 26 Οκτωβρίου

«Ούτε σήμερα επίθεσις. Ενισχύεται η χθεσινή μου γνώμη. Πανταχόθεν ειδήσεις ησυχίας για Ελλάδα. Αλλά Ισπανία; Γαλλία;...»

- Κυριακή 27 Οκτωβρίου

«Τι νύκτα! Κατά τας 2 το πρωί (26^{ης} προς 27^η Οκτωβρίου) Νικολούδης (υπουργός τύπου) τηλεφωνεί καταγγελίαν εναντίον μας Στεφάνι (Ιταλικό πρακτορείο Ειδήσεων) ότι Ελληνική συμμορία εισήλθεν εις Αλβανικό ν έδαφος, συνεπλάκη κ.λ.π. Συνδυάζων πληροφορίας και φήμας και ημερομηνίας (25 έως 28 Οκτωβρίου) απέκτησα πεποίθησιν ότι πρόκειται περί σκηνοθεσίας δι' επικειμένην αύριον ίσως επίθεσιν. Νικολούδης σπίτι μου. Συνεννόησις κ.λ.π. με Παπάγο (Αρχηγός Γενικού Επιτελείου Στρατού) και σύνορα. Τέλος έως 4 π. μ. δημοσίευσις ανακοινωθέντων Αθηναϊκού Πρακτορείου διαψεύσεων...».

Αυτά έγραφε στο ημερολόγιο του, τις δύο τραγικές αυτές μέρες του Οκτωβρίου, ο Πρωθυπουργός της Ελλάδος Ιωάννης Μεταξάς, ενώ έδιδε τις τελευταίες οδηγίες του προς τον Στρατηγό **Αλέξανδρο Παπάγο**, για την αντιμετώπιση της αναμενόμενης από στιγμής σε στιγμή Ιταλικής εισβολής και την υπεράσπιση του πατρίου εδάφους από τον Ελληνικό Στρατό.

Από το περιοδικό ΑΓΙΑ ΛΥΔΙΑ (τεύχος 226-227- έτος 1991)